

Falkenes udbredelse og forekomst i Danmark.

III. Lille Tårnfalk (*Falco n. naumanni* Fleisch.), Tårnfalk (*F. t. tinnunculus* L.) og Amerikansk Tårnfalk (*F. s. sparverius* L.).¹⁾

Af TORBEN DONARK.

(With a Summary in English: The Distribution and the Occurrence of the Falcons in Denmark. III. The Lesser Kestrel (*Falco n. naumanni* Fleisch.), the Kestrel (*F. t. tinnunculus* L.) and the American Kestrel (*F. s. sparverius* L.).¹⁾

(Dansk zootopografisk undersøgelse vedrørende fugle; beretning nr. 28).

Lille Tårnfalk (*Falco n. naumanni* Fleisch.).

Geografisk udbredelse. Artens yngleområde er landene omkring og øerne i Middelhavet mod øst dog udbredt helt til Sydrusland og Iran. Lille Tårnfalk er kendt som strejffugl fra bl. a. Tyskland og England, men er ikke truffet i Norge og Sverige.

Forekomst i Danmark. Lille Tårnfalk optræder her i landet som en tilfældig og meget sjælden gæst, idet der kun findes 2 sikre og 1 tvivlsom forekomst af arten fra Danmark. Disse er følgende:

- 1861: COLLIN (1895) meddeler, at Skovrider M. ROSENDAL skød et eksemplar i juli 1861 ved Gram, SW.-Jylland. WINGE (1906) har ikke taget hensyn hertil og omtaler ikke arten i sin fugleliste. SCHIØLER (1931) viste meddelelsen den interesse at lade fundet efterforske; resultatet blev hverken positivt eller negativt, hvorfor han antagelig ikke på dette yderst spinkle grundlag har ønsket at fastslå arten som dansk. Den nævnes ikke i hans reviderede fortegnelse over Danmarks fugle.
- 1944: C. M. POULSEN blev den, der med fuld sikkerhed konstaterede arten som hørende til vor fauna. Den 20.11. 1944 blev en ca. 17 mdr. gl. ♂ sk. ved Hjulby på Fyn (POULSEN D.O.F.T. 39). Skind i K. O. PEDERSENS samling, Skelund.

¹⁾ Tidligere dele (I & II) fandtes i D.O.F.T. 46, 1952, p. 140 og 47, 1953, p. 36. (Previous parts (I & II) have been published in D.O.F.T. 46, 1952, p. 140 and 47, 1953, p. 36.)

1945: En ♀ ad. med rugepletter blev fanget 5.6.1945 ved Sdr. Højrup ligeledes på Fyn. Tidspunktet og fuglens tilstand kunde i høj grad tyde på, at den var skredet til yngel; bevis savnes dog, men i givet fald er det et ganske enestående tilfælde (POULSEN D.O.F.T. 39). Skind i Svendborg Zoologiske Museum.

Der er næppe nogen tvivl om, at arten forekommer oftere end den er iagttaget, men da den ligner Tårnfalken overordentlig meget, overses den sikkert let.

Tårnfalk (*Falco t. tinnunculus* L.).

Geografisk udbredelse. Tårnfalken er udbredt som ynglefugl over praktisk talt hele Europa, undtagen Island og Færøerne, hvor arten dog er truffet tilfældigt; videre yngler den i Nordafrika og store dele af Vestasien. I Norge yngler Tårnfalken almindeligt op til Trondheimsfjorden, aftagende i antal nordligere, men forekommende helt op til polarcirklen (LØVENSKIOLD 1947—49). I Sverige yngler arten forholdsvis almindeligt over hele landet, noget varierende i antal fra egn til egn (F. ö. S. F.).

Forekomst i Danmark. Igennem tiderne har følgende været publiceret om Tårnfalkens udbredelse i hele landet eller større dele deraf:

- 1763: Arten omtales her fra landet (PONTOPPIDAN).
- 1823: Yngler meget alm. ved kirkerne (TEILMANN).
- 1852: »Er hos os vel ikke sjælden, men dog heller ingenlunde hyppig« (KJÆRBØLLING).
- 1875—77: Efter flere iagttagelser at dømme, synes den, ialtfald på øerne nu at være mindre alm. end tidligere (KJÆRBØLLING).
- 1888: Yngler fremdeles i en mængde kirketårne rundt om i landet såvel på øerne som i Jylland (COLLIN).
- 1906: Ret alm. som ynglende (WINGE).
- 1911: Tager utvivlsomt til i antal (WEIBÜLL D.O.F.T. 5).
- 1926: Er taget en del af i de senere år, men yngler dog endnu i de fleste skove, nu i betydeligt ringere antal end tidligere (KOEFOED).

- 1927: Ret alm. ynglende, talrig på gennemrejse (SCHIÖLER).
 1938: Alm. ynglefugl, alm. trækgæst (SALOMONSEN).
 1946: »Fairly common breeder widely distributed over the whole country. Probably diminished somewhat in numbers in the last decades« (JESPERSEN).
 1946: Tidligere alm., i de senere år mere fåtallig ynglefugl, alm. på gennemrejse (LØPPENTHIN).
 1947: Er nærmest i tilbagegang (POULSEN D.O.F.T. 41).

Tårnfalken er og har altid været Danmarks almindeligste falk såvel ynglende som på træk. En betydelig nedgang for begge kategorier kan dog noteres i forhold til tidligere tider. Omkring 1875 konstaterer COLLIN dette for ynglefuglens vedkommende på øerne, siden, dog først noget ind i dette århundrede, kommer samme beklagelige efterretning fra Jylland, hvor Tårnfalken imidlertid – i hvert fald siden ca. 1900 – stedse har været hyppigere som ynglende end i det østlige Danmark.

Det er i flere egne konstateret, at Tårnfalken helt eller næsten kan udeblive som ynglende i en årrække for så atter at vende tilbage og optræde i normalt antal. Sådanne svingninger kan bidrage til at tilsløre helhedsbilledet over nedgangen, men kan i fremtiden ikke forventes at blive så markante som tidligere.

I 1920'erne tog tilbagegangen rigtig fat og fortsatte med øget tempo i næste decennium. Efter 1940 kan Tårnfalken næppe omtales som alm. ynglefugl i den betydning, at den forekommer på de fleste egnede biotoper, men det synes nu som om tilbagegangen flere steder er standset. Endnu kan arten findes ynglende i næsten alle dele af Danmark, men de fleste steder fåtalligt, kun i enkelte egne ret almindeligt. En optælling af ynglebestanden i forbindelse med nærværende arbejde havde været ønskeligt, men har desværre ikke været muligt at gennemføre.

På træk er Tårnfalken almindelig overalt i Danmark. Vel er som ovenfor nævnt en tilbagegang mærkbar i forhold til tidligere, men endnu passerer tusinder årligt; det er sandsynligt at en lille del af trækgæsterne overvintrer her, men næppe ret mange. Efterårstrækket, der har SW. retning, indledes sidst i juli og ebber ud omkring medio okt., kulminerede i sept.

Senere iagttagne fugle må nærmest kaldes omstrejfende, og dette gælder også de overvintrende individer, der sikkert næsten alle er danskfødte. Forårstrækket passerer fra ultimo marts til ca. 10. maj. Det afsluttes således ligesom for Vandrefalk og Lærkefalks vedkommende først efter at vore egne ynglefugle har æg eller i hvert fald er udparrede og har dannet territorium. Tyske (slesvigske) ringmærkede Tårnfalke er truffet i Sønderjylland.

Danske ynglefugle er som påvist af SALOMONSEN (1938) kun i ringe omfang trækfugle; den overvejende del strejfer rundt inden for landets grænser eller er regulære standfugle. Nyere ringmærkningsresultater der ændrer denne opfattelse foreligger ikke, men efter at HOLSTEIN (1950) har påvist, at sjællandske Spurvehøge har større trækaktivitet end jyske, bør det nævnes, at materialet SALOMONSEN bearbejdede overvejende var jyske Tårnfalke. Trækkende danske Tårnfalke følger skandinaviske artsfæller og er højst nået til Frankrig.

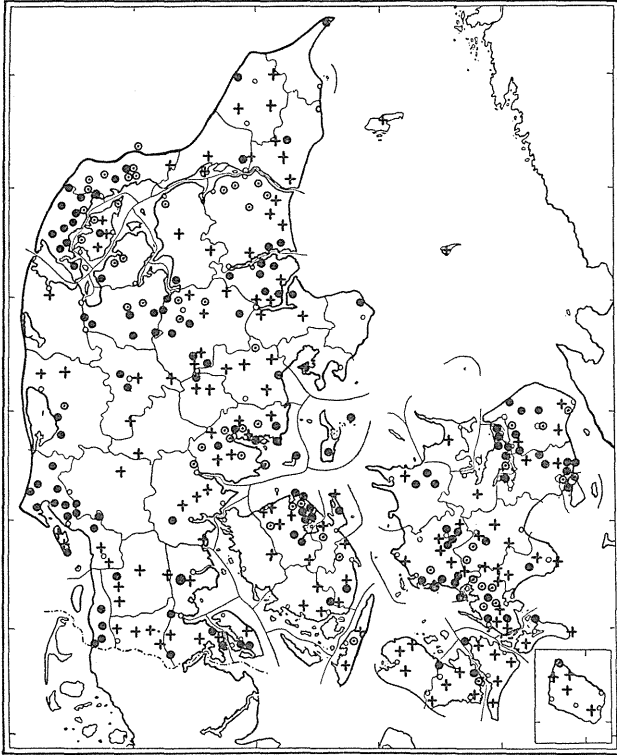
En tidligere undersøgelse over Tårnfalkens udbredelse i Danmark er publiceret af SKOVGAARD i D.F. IV.

Fra de enkelte distrikter foreligger der følgende oplysninger:

1. (Skagen-Frederikshavn). Yngler i adskillige kirketårne i Vendsyssel (FISCHER 1862). Arten er i tiltagende smst. (FISCHER 1869). Om forårstrækket 1913: »... , derimod sås en Mængde små Rovfugle, der navnligt færdedes i Klitterne«. (Fyrb. 31), disse har utvivlsomt overvejende været Tårnfalke. ♂ ad. faldt ca. 15.3.1913 ved Skagen fyr. På Skagen er Tårnfalken klithedens karakterfugl, meget talrig, men ingen redefund, sådanne må kunne gøres i pltg. (PETERSEN F. & F. 26). Yngler sparsomt i kirketårne og træer omk. 1924 (HORNEMANN D. F. I). Alm. på træk (BANG D. z. u.). Redefund ved Skagen april 1949 i pilekrat (O. BEHREND'S). 4 stk. set 23.7.1949 syd for Skagen (H. LIND). Indtil ca. 1940 ret hyppig, nu nærmest fåtallig (A. HEILMANN).
2. (Hjørring-Brønderslev). Rede i Lønstrup klint 1917. Faldt Rubjerg knude fyr 16. og 19.12.1918. Yngler sparsomt i kirketårne og træer omk. 1924 (HORNEMANN D.F. I). Yngler mange steder (HORNEMANN D. z. u. 1932).
3. (Læsø). »En Deel Rov-fugle som bestandig opholde sig her« (BING 1802), blandt disse har utvivlsomt været Tårnfalke. Sk. 1897. Faldt Læsø rende fyrskib 14.8.1909. En del par ruger, ses iøvrigt hele året, dog flest i træktiderne (A. MADSEN).
4. (Sydøstl. Vendsyssel). 2-3 par ruger rimeligvis i Hammer

- bakker (HEDIN 1931). Set ved Hvorup kirke 12.6.1931, hvor den vist ruger (HANSEN D. z. u.). Et kuld unger ringmærket i Hvorup 1935. Ret alm. om sommeren ved Hals; ingen redefund men dog sikkert ynglefugl (SCHELDE D. z. u. 1938). Ses ved Krabdrup om sommeren; redefund 1952 (L. ANDERSEN). Yngler og er ret hyppig (G. A. GRAAE). Ses hele året igennem, ynglefugl (J. LARSEN).
5. (Sydvestl. Vendsyssel). Sk. Øland 1895 og 1934. Ses hele året på Øland (RASMUSSEN D. z. u.). Absolut talrigeste rovfugl på Åbybroegnen; ses hele året; i træktiden meget hyppig (LARSEN D. z. u.).
 6. (Nordl. Thy og V.-Hanherred). I AAGAARDS topografi over Thy (1802) omtales ingen falke, men derimod Alliker i forbindelse med kirkerne. Meget alm. i Thy, yngler i næsten alle kirketårne, f. eks. Sennels, Østerild, Hjardemål, Hillerslev og fl. st.; yngler også årligt på Skarreklit; trækfugl, der kun sjældent overvintrer (HEIBERG 1886). Følgende kuld kendes: Østerild kirke 1872, Hillerslev kirke 1873, Hjardemål 1884, Sennels 1885 og 1915, Skarreklit 1886, Hillerslev kirke 1884, 86, 91 og 1916. Følgende kirker er nu forladt: Sennels, Hillerslev, Hundstrup, Hjardemål, Østerild, Tved og Nors, tidligere ofte flere par hvert sted (SCHARLING D.O.F.T. 24). Ret alm. ynglende ved Fjerritslev (USSING D. z. u.). Sjælden nu, fordrevet fra kirkerne af Alliker (WITTRUP D. z. u.). Af og til set jagende i Limfjordsvejlerne (CHRISTIANSEN D.O.F.T. 33). Hansted vildtreservat juni 1947: ikke ynglefugl, men set enkelte gange (SALOMONSEN D.O.F.T. 41).
 7. (Sydl. Thy). Ynglefugl bl. a. i Thisted, Sjørring, Skyum og Vestervig kirker, ofte flere par, i Thisted således indtil 5 par; yngler også i molerbrinker ved Vildsund (HEIBERG 1886). Er vel den mest udbredte rovfugl i Thy, dog gået stærkt tilbage i antal, mens Spurvehøgen er i fremgang. Alliker er skyld i tilbagegangen. Nu forladte ynglepladser er Sjørring, Snedsted og Skyum kirker; endnu beboet er Thisted og Vestervig kirker. Redefund i molerbrink ved Limfjorden ultimo 1920erne (SCHARLING D.O.F.T. 24). Tidligere ynglede den i mange kirketårne, men nu findes den vist ikke i et eneste i hele distriktet; er iøvrigt ikke alm. på træk (PEDERSEN D. z. u. 1938). Følgende kuld kendes: Thisted kirke 1874, 77, 84, 87, 1904, 06, 15, 18, 19, 20, 24, 25 (4 par), 26, 27 og 29, Hvidbjerg kirke 1904 og 31, Snedsted kirke 1916, Vestervig kirke 1876, 1924, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32 og 35, Egebækssande 1927, 31 og 34, Thyholm 1931, Hvidbjerg klitpltg. 1938, Irup pltg. 1935 og 36, lille pltg. ved Villerslev 1936 og Dover pltg. 1950 (årligt). Villerslev kirke indtil 1934. Ydby kirke tidligere konstant, nu ikke mere. Faldt ved Lodbjerg fyr 1909 og 22.
 8. (Mors). »boer i adskillige Kirketaarne paa Landet«, forekommer både sommer og vinter (SCHADE 1811). Yngler i flere landsbykirker, f. eks. Solbjerg, Seirslev og Karby (FABER 1887). Redefund 1929. Fåtalig ynglefugl (PETERSEN D. z. u.).

9. (Salling). Kuld fra Hjerlk kirke 1884 og Kreibjerg kirke 1885 i Z.M. Ses hvert år og må siges at være nogenlunde alm.; har flere gange ynglet i Lime kirke, dog ikke i de sidste 3 år (K. ENNA JENSEN). Skiveegnen: Ses jævnlgt på træk både forår og efterår;

Dansk zootopografisk Undersøgelse

Fig. 1. Tårnfalkens (*Falco t. tinnunculus* L.) yngleforekomst i Danmark. ○ rede-fund for 1900, ● redefund 1900-51, + angivet som ynglefugl uden at rede-fund nævnes.

The breeding-distribution of the Kestrel (Falco t. tinnunculus L.) in Denmark.
○ Records of eyries up to 1900, ● Records of eyries 1900-51, + Statements of breeding without direct mentioning of find of eyrie.

- ikke bemærket som ynglende; var mere talrig for ca. 20 år siden (V. KRISTENSEN).
10. (V.-Himmerland). Rede fundet nær ved Løgstør (COLLIN 1888). Sk. Mølgård ved Års 1899. Rede i Lynnerup kirke 1921. Yngler i enkelte kirketårne; ret alm. hele året; hyppigst i træktiden (BRYNDUM D.z.u. 1935).
11. (Ø.-Himmerland). Yderst alm. ynglefugl i Himmerland (COLLIN 1895). Følgende ældre kuld kendes: Sdr. Tranders kirke 1893 og

- 94, Vokslev kirke 1890 og 96, Sønderholm kirke 1891, 92 og 95, Restrup 1895 og 1905. Hadsundegnen 1906–22: Er den almindeligste rovfugl, både som ynglende og på træk; reder fundet 1910, 18 og 21 (RASMUSSEN D.O.F.T. 17). Samme egn 1922–32: Fåtalig ynglefugl, talrigere på træk (RASMUSSEN D.O.F.T. 27). Sparsom (KYED D. z. u.); omtaler dog 3 par ynglende i samme have. Yngler antageligt; ses det meste af året (RAFN D. z. u.). Ret alm. på træk; yngler i Havnø, Tofte og Høstemark skove, 2–3 par i hver (PEDERSEN D. z. u. 1933). Alm. ynglende i egnens skove (GALLE D. z. u.). Redefund i Thygeslund skov 1910, Haunø skov 1918 og ved Hadsund 1932; iøvrigt fåtalig som ynglefugl på Hadsundegnen (D. z. u.). Forekommer sparsomt som ynglefugl, især i de senere år; arten er i aftagende; intet særligt mærkbart træk, ikke iagttaget om vinteren (K. O. PEDERSEN).
- 12.** (Anholt). Faldt Anholt knob fyrskib 29.6.1931. Set 5. til 8.8.1937. Findes på øen (HOBOLT 1946). Ikke sjældent omkring 1.10.1946.
- 13a.** (S. for Randers fjord). FENCKER havde 1873 ikke set arten på Randersegnen i flere år (i feb. 1871 dog 2 ♂♂); HEDIN meddeler 1905 at arten nu er alm. ynglefugl smst. (SCHJØLER 1931). Kuld kendes fra Randersegnen 1903 og 04, Kæremark 1907. Adskillige par yngler i egnen omkring Skaføgård (ESTRUP D.O.F.T. 8). Meget alm. ynglefugl; tager til i antal (STEINBACH D.z.u. 1936). Ofte set i yngletiden i Tebbestrup bakker 1946–49 (H. LIND).
- 13b.** (Randers–Mariager). Kuld fra Råsted pltg. 1910, Kellerup skov 1920, Skrødstrup skov 1920 (2 par), Hou skov 1928, Arbejdsanstaltens skov 1929 og pltg. ved Åmølle 1932. Meget alm. ynglefugl; tager til i antal (STEINBACH D.z.u. 1936). Alm. ynglende og på træk (JACOBSEN D.z.u.). Onsildeggen: Tidligere yderst alm., nu måske forsvundet; sidste redefund 1934 (D.O.F.T. 34). Ofte set i yngletiden i Hungstrup skov og Støvringgård skove 1946–49, redefund 1949 (H. LIND).
- 14.** (Viborg). Er ikke meget hyppig i Viborgegnen, men yngler dog ved adskillige landsbykirker om end ikke regelmæssigt hvert år f. eks. Raunstrup, Vindum og Hvorslev kirker (CHRISTIANSEN 1890). Bølling sø ca. 1905–30: Alm. ynglefugl i omegnens småskove (CHRISTIANI D.O.F.T. 24). Kuld fra Fladbro pltg. 1911, Ved sø pltg. 1916, Købkes pltg. 1916 og Neckelmans pltg. 1921. Alm. ynglefugl på Viborgegnen 1915–24, ruger i enkelte kirketårne, men oftere i træer, såvel i løvskove som pltg., især i de mindre. Ses gennem hele vinteren (SKOVGAARD D.F. I). Flere par yngler, tager til i antal (ØRRITS D.z.u.). Meget alm. ynglefugl i distriktets østlige del, tager til i antal (STEINBACH D.z.u. 1936). Forekommer i Kompedal pltg. kun på træk (POULSEN D.O.F.T. 41). Ofte set i yngletiden ved Fussingø og i Fladbro pltg. 1946–49, enkelte set på træk om efteråret (H. LIND). Alm. på Palstrup skovdistrikt; 2 par ynglende 1950; ofte set 10–12 stk. på engang (P. LARSEN). Spredte iagttagelser på Viborg kommunes skovdistrikt (J. JENSEN).

15. (Holstebro-Skive). Undertiden ynglefugl i Daugbjerg og Mønsted kirker (CHRISTIANSEN 1890). Følgende kuld kendes: Mønsted kirke 1880, Daugbjerg kirke 1880, Ejsing 1916 og 17 samt Sjørup plgt. 1917. Feldborg skovdistrikt: 4 par, 1 i hver skovpart (S. PLOUGHELD).
16. (V. for Struer-Holstebro). Kuld fra Måbjerg 1917, Krogsdal 1918 og Sdr. Nissum kirke 1925 og 28. Ikke alm., men dog sikkert ynglefugl ved Struer (JAKOBSEN D.z.u.). Klosterhedens skovdistrikt: Ikke helt alm. (POULSEN D.O.F.T. 41). Smst.: Forekommer ret alm. som ynglefugl (NEDERGAARD HANSEN). Omkring 10 par ynglende, baseret på redefund og iagttagelser i yngletiden 1948-52 (E. TORP PEDERSEN).
17. (Ringkøbing). Kuld fra Nørre Omme kirke 1884, Tarm 1917, Skjern kirke 1920, Gl. Hindhede 1921 og Rindum kirke 1928. Alm. som ynglende, bl. a. i Rindum kirke i mange år (PALM D.z.u. 1932). Ret alm. ynglende (BJERG-THOMSEN D.z.u.). Sjælden ved Hoverdal-Stråsø (D.O.F.T. 41). Ynglefugl i plgt. ved Nørre Omme (POULSEN D.O.F.T. 41). Redefund i Tesbjerggård plgt. 1948 (E. TORP PEDERSEN).
18. (Herning). Ikke alm. ved Studsgård (OVERGAARD D.z.u.). Ret alm. i Bording og Ikast sogne forår og efterår (JENSEN D.z.u. 1934). Et par rugede for få år siden i Fjederholt plgt., 1 par i hver af Arnborg, Jyndeved og Skarrild plgt.; yngler i Ørre plgt.; ses ret ofte i St. Hjøllund plgt.; redefund mangler (POULSEN D.O.F.T. 41).
19. (Brande-Give). Fåtalig ynglefugl på Sdr. Ommegnen, findes vist i de fleste større plgt., men ikke i kirketårnene (CHRISTOPHERSEN D.z.u.).
20. (S. for Silkeborg). Meget alm. ynglefugl på Bryrupegnen 1900-20; ses på træk især om efteråret (SCHOUGAARD D.F. I). Ynglefugl i Palsgård skov og omegn 1916-23 (WIELANDT D.F. I). Yngler i plgt. ved Voervadsbro (STRANGE D.z.u.).
21. (Silkeborg-Århus). Yngler i Århus domkirke (KJÆRBØLLING 1852). Smst. i 1870erne, 1 sommer 3 par (D.O.F.T. 38). Kuld fra Frijsenborg 1888. Fra samme lokalitet modtog SCHJØLER (1931) i 1914-16 22 stk. overvejende sk. i yngletiden. Alm. overalt, ses hele året, adskillige par yngler hvert år (POULSEN D. z. u.). Ses fåtaligt ved Brabrand sø (KNUDSEN F. & F. 42). Alm. på træk på Silkeborgegnen; 5-6 par yngler (POULSEN F. & F. 44). Silkeborgskovene (delvis hørende til d. 19 og 20) 1950: 6-7 reder med unger (C. M. POULSEN).
- 22a. (Ebeltoft). Alm. på vestlige del af Mols, ses hele året; 4 par ynglede i 1950 (L. LYKKE SØRENSEN).
- 22b. (Grenå). Kuld fra Benzon 1915. Fra samme gods modtog SCHJØLER (1931) 1914-17 ialt 34 stk., overvejende sk. i yngletiden. Flere er set på træk forårene 1946-49 over Djurslands NØ-spids (H. LIND).
23. (Samsø). Rede fundet i klinten på Vejkrø 1900 af GRILL, 1905 af HEDIN (SCHJØLER 1931). Faldt Thunø fyr 30.1.1905. Sjælden

- (THOMSEN D.z.u.). Ses på træk (HEJE D.z.u.). Årligt ynglende, dog kun 1 par; almindeligst forekommende falk på træk, hyppigst om efteråret, men nu i langt ringere antal end tidligere (A. NIELSEN).
24. (Horsens). Tåningegnen 1875–1916: Særdeles alm., taget til i antal; redefund 1899: 1, 1900: 2, 1902: 4, 1903: 1, 1904: 1, 1911: 1 (RANDLØV D.O.F.T. 10). Alm. ynglende i landsbykirker på Horsenseggen; redefund i Væhr kirke 1875, 76, 78, 80, 82, 83 og 93; har muligt også ynglet i de mellemliggende år; ynglede i Ølsted kirke 1879, 82, 83 og 86; andre redefund i Hundslund, Tyrsted og Uth kirker, i Bygholm skov og i Vejle Nørreskov 1897 (FABER 1898). Yderligere kendes følgende ældre ynglelokaliteter: Hansted kirke før 1877, Vedslet kirke før 1888, Væhr kirke 1897 og Bygholm 1902. Fra Boller gods modtog SCHIØLER (1931) i 1914–17 ialt 36 stk. overvejende sk. i yngletiden. Fåtallig ynglefugl (MEINHARDT D.z.u.). Ret alm. ynglende (SCHÄFFER D.z.u.). Sås jævnligt om sommeren 1928–32; reder ved Gylling næs 1928 og Bjærgager kirke 1932 (WITTRUP JENSEN D.z.u.). Yngler i de fleste skove, således Bygholm, Stensballe, Ørnstrup og Yding pltg.; henved 20 par (STRANGE D.z.u.). I de senere år ingen redefund; arten synes at være i aftagende (RANDLØV D.z.u.). Set 6. til 8.4.1928 på Alrø (D.z.u.). Ynglefugl på Vorsø 1934, 46 og 47, sandsynligvis også de mellemliggende år. Rede på Endelaves nordlige del 1947 (H. LIND). Hads herred 1928–50: For 20–25 år siden ynglede den i egnens kirker, nu ikke mere, da alle kirketårne er lukket; rederne er nu at finde i småpltg. og skove; på ca. 200 km² omkring Odder yngler næppe over 10 par. Egentligt træk mærkes ikke; i sept.–okt. ses dog tilsyneladende flere end i den øvrige del af året (C. J. WITTRUP JENSEN).
25. (Kolding–Vejle). Ret alm. hele året (HOLM D.z.u.). Fåtallig ynglefugl (MEINHARDT D.z.u.). Ikke sjælden som ynglende (JÜHNE D.z.u.). Redefund ved Andst 1937 (D.F. V). Adskillige sk. 1948–51 især om vinteren.
26. (Varde–Grindsted–Vejen). Ynglefugl ved Bramminge 1916, 17, 20 og 23, ved Vejen 1923 (D.F. III). Mangler ved Høllund Søgård; ses meget sjældent i Baldersbæk pltg.; ingen set i Hovborg pltg.; sjælden i Varde kommunale pltg.; alm. i Fromsejer pltg., dog ikke set rede (POULSEN D.O.F.T. 41). Har kun ynglet 1 gang i Utoft pltg. i tiden 1941–50; meget fåtallig på træk; iagttages ikke hvert år (R. LANGVAD JENSEN). 16 stk., deraf 12 uden for yngletiden, vides sk. 1946–51.
27. (Nymindegab–Esbjerg–Ribe). Følgende yngleoplysninger foreligger: Vilslev kirke 1916 (3 par), 17, 19 og 20; dens unger dræbes; Vester Nykirke 1916 og 20, Jernved kirke 1917, Sneum kirke 1917, Henne kirke 1920 og 23, Vester Vedsted kirke 1920 og 30, Egebæk 1931, Tradsborg pltg. 1930, 32 og 34, Darum kirke 1916 og 17, Hunderup kirke 1917, i gran ved Kjærgård 1915, i

murhul smst. 1916 og 17, Endrupholm 1915, i mange pltg. på Fanø 1915, 16 og 17, Nørre Nebel kirke 1924 og 25, konstant ynglefugl i Vejrs pltg. 1930–40, Sønderho kirke indtil 1937, ved Fjil sø før 1931 og 1937, Fanø pltg. 1947 1–2 par, 50 1 par og 51 1 par. Kun et ringe antal ynglede på Ribeejnen 1915–19, væsentlig i kirketårne; fåtallig om vinteren (LANGE 1919). Fåtalig på Esbjerg–Ribeejnen, vist kun i mindre pltg.; set i Blåbjerg pltg. juni 1947 (POULSEN D.O.F.T. 41). Ved fyrskibene Horns rev, Grådyb og Vyl samt Blåvandshuk fyr er arten faldet 12 gange på alle tider af året. Yderligere findes efterretninger om et meget betydeligt antal skudte fugle.

28. (Middelfart–Assens). Meget hyppig ynglefugl på Fyn (WINTHER 1824). Sk. Wedelsborg 3.9.1899 (5 stk.), 4.8.1904 og 26.6.1907. Set på Brandsø 7 og 24.7.1948 samt 31.7.1950 (H. LIND). Kan træffes overalt på Fyn og må nærmest betegnes som ret alm. ynglende; næsten intet træk (O. BRANDT).
29. (Odense–Bogense). Yngler årligt i Sct. Knuds kirketårn i Odense (WINTHER 1824). Har siden 1854 ynglet alm. i skovene omkring Odense, endvidere i Vigerslev og Krogsbølle kirker, samt i 1875 i Nørre Næå kirke, fremdeles i Einsidelsborg og Hofmangave skove (GRILL hos COLLIN 1877). Kuld fra Margård 1876 og Bederslev 1888. Einsidelsborg gods 1922–25: 2 par ynglede i Storskoven, 1 par i Haveskoven og 2–3 par i Bederslev dale, nogle overvintrede (HOLSTEIN D.O.F.T. 20). Ret alm. i Bogensejnen (PEDERSEN D.z.u.). 1 eller 2 par yngler hvert år i Vestmoseskoven, Bårdso, Ørritslev skov og sikkert flere steder (CHRISTIANSEN D.z.u.). Alm. på træk ved Odense; 1 par yngler hvert år i Næsbyhoved skov (KYED D.z.u.). Sikre ynglepladser i de senere år: Gyldensten, Hofmangave, Egebjerggård, Vestermosen og Bederslev dale, med sikkerhed dog kun 1 par hvert sted; formentlig ynglefugl på Enebærrodden 1950 (O. BRANDT).
30. (Kerteminde). Ruger i Torup kirke (COLLIN 1877). Yngler i klinten på Fyns hoved (HOLM D.z.u.). Yngler overalt (JUEL D.z.u.). 1 par yngler konstant ved Sabbesborg, Fyns hoved; ses ofte og hele året på Dræby fed, formentlig ynglefugl i nærheden (O. BRANDT).
31. (Nyborg). 2 kuld fra Ellinge 1891, 1 fra 1892 (WELLER 1900). Redefund 1921–25 og 1933; alm. især i træktiden (HANSEN D.z.u.). Vormarkejnen 1925–27: Yngler flere steder bl. a. i Langå kirke (WITTRUP JENSEN D.O.F.T. 31). Er nogenlunde alm. ynglefugl på Svendborgjnen (D.O.F.T. 35). 3 stk. sk. Glorup 1899 og 2 stk. set 7.5.1942 på Fyns Knudshoved.
32. (Fåborg–Svendborg). Nakkebøllefjord 1908–17: Ret alm. fra juli til hen i marts; almindeligste rovfugl; ynglede sandsynligvis i 1917 (HELMS D.O.F.T. 12). Mislykket yngleforsøg smst. 1919. Truffet ynglende på Brahetrolleborgjnen 1910–14 (D.z.u.). Skårupejnen 1911–50: Ynglefugl til ca. 1940; 2 par i Storskoven og

- 1 par i Søsken; nu regelmæssig men fåtallig på træk (L. H. HANSEN).
- 33.** (Ærø). Hverken Tårnfalk eller nogen anden falkeart yngler på Ærø. På træk forekommer den vist årligt i sept., dog kun i ringe antal; sikre data er 10.9.1944, 18.9.1944 og 4.9.1945 (K. MADSEN).
- 34.** (Langeland). Alm. på øen (FLØJTRUP D.z.u.). Ret alm., men ingen redefund (NIELSEN D.z.u.). Faldt Kels nor fyr 22.10.1917. Tranekær omkr. 1910: Alm. ynglefugl, yderst alm. på træk. Smst. omkr. 1950: Næsten årlig ynglefugl, ret fåtallig trækfugl aug.-okt. (C. NIELSEN).
- 35.** (V.-Lolland). Omtales fra Lolland fra før 1848 uden nærmere enkeltheder (ROSTRUP D.O.F.T. **27**). GALSCHIØT havde 1888 i de senere årtier ikke set arten på Lolland om sommeren (SCHJØLER 1931). Yngler, men er ikke alm. (KONRADSEN D.z.u.). Ret alm. trækfugl i Nakskovveggen (HORNEMANN D.z.u.). Ses ret alm. om efteråret i Nakskov Indrefjord og Aunede strand, undtagelsesvis om vinteren smst. (PETERSEN D.O.F.T. **37**). Kun ganske få par yngler, bl. a. muligvis i Thoreby skov. På øerne i Smålandshavet ruger ingen Tårnfalke sålidt som andre rovfugle (LINDHARD HANSEN).
- 36.** (Ø.-Lolland). Kuld fra Fuglsang 1902. 1-2 par yngler i Knuthenborg park 1925-26; ses på træk forår og efterår; årlig ynglefugl i Saxkøbingegnen 1926-29; konstateret overvintrende (D.F. II). 3-4 par yngler hvert år i Grænge skov ultimo 1920erne (D.F. IV). Træffes ynglende i alle skove, i 1934 6 reder på ca. 400 td. land (ALBRECHTSEN D.z.u.). Ved Lungholm ynglefugl i mindre antal; meget alm. på efterårstræk (MARCHER D.z.u. 1933). I de senere år har 8 par ynglet; et og andet kan have undgået opmærksomheden, så bestanden kan angives til ca. 10 par. I Ålholm Hestehave er arten formentlig årlig ynglefugl, derimod ikke mere i Knuthenborg park. Redebiotoperne varierer mellem hule træer og gamle krage- og skadereder; medd. kender ikke et eneste tilfælde fra Lolland-Falster, hvor arten har ynglet i kirketårne. Efterårstrækket begynder ultimo aug.; flest forekommer i sept. og første halvdel af okt.; enkelte overvintrer; i marts begynder forårstrækket, der dog væsentlig foregår i april (LINDHARD HANSEN).
- 37.** (Falster). Yngler på Nordfalster (MALLING D.z.u.). Hyppig om efteråret på hele øen; mange iagttagelser om vinteren på Nykøbingegnen (OLSEN D.z.u.). Med ret stor sikkerhed yngler ca. 10 par årligt; formentlig konstant ynglefugl i Resle skov. På D.O.F.s ekskursion til Gedser 16.9.1951 sås 11 trækkende foruden adskillige jagende Tårnfalke (LINDHARD HANSEN). Særlige mange skudte fugle fra Falster tyder på et ikke ringe træk, især om efteråret.
- 38.** (Møen). Under Sandfaldet og Dronningestolen yngler flere par; skydes ofte (HAGE D.O.F.T. **9**). I 1945 havde 2 par unger i Ulfshaleskoven, men er ikke set siden (HARBOE D.O.F.T. **43**). Ses

jævnligt på klinten, men yngleforekomst er ikke konstateret der; derimod konstant ynglefugl andetsteds i distriktet. Egentligt træk ses sjældent, men i sept. er bestanden væsentligt forøget, således at man ser arten meget hyppigere end ellers på egnede lokaliteter, således 7 stk. på Tærø 7.9.1951; overvintrer undertiden (K. LINNET).

- 39a.** (Vordingborg-Næstved). Kuld foreligger fra Røddet Lund ved Vordingborg 1890, 1892 og 1894. Sjælden på træk (BARFOD 1892). Næstvedegnen 1870-92: Ikke hyppig ynglefugl; på træk særdeles alm. (BAAGØE 1893). Kuld fra Næstved by 1888 og 96. Louegnen 1890-1916: Yngler i alle småskove, meget talrig på efterårstræk, især i sept. (PEDERSEN D.O.F.T. 11). Smst. 1951: 2 par yngler; efterårstrækket langt ringere 1945-50 end tidligere (J. PEDERSEN). Fåtaligt ynglende ved Vordingborg; ses alm. i træktiden og ret alm. om vinteren, når denne er mild (SCHOLTEN 1916). Smst. 1951: Ret alm.; bestanden synes at holde sig ret konstant 1935-50; trækket giver ingen væsentlig forøgelse af bestanden; redefund i Kastrup sogn 1949-50 (O. OLAFSSON). Smst. sjælden om vinteren (K. THUREHOLM). Præstøegnen: Antallet reduceret betydeligt i de sidste 20 år både som ynglende og på træk. Yngler ikke mere i Præstov nærhed, men årligt 1-2 par i Lekkendes skove og 2 par ved Ørslev; i okt. en del på træk; enkelte overvintrer hvert år (HARBOE D.O.F.T. 33). Yngler ikke på Gaunø, ses mest i aug., sjældent om vinteren, nogle på forårstræk (M. HANSEN).
- 39b.** (Stevns). 1884-1909: Ynglede i tidligere år på klinten, nu ikke mere; ses på træk (ARCTANDER D.O.F.T. 4). Ynglefugl ved Karise 1930 (D.F. II). Alm. ynglefugl (CHRISTENSEN D.z.u.). Skønt tilsyneladende ret upåagtet må et ikke helt ringe antal passere på efterårstræk, da den overvejende del af de fra Falsterbo udflyvende Tårnfalke må formodes at søge til land på Stevns.
- 40.** (Ringsted-Køge). Kuld fra Skelby kirke 1884, Herlufmagle kirke 1886 og Louisenlund skov 1907. Hasleveggen 1894-1908: Ikke alm. ynglefugl; ret alm. forår, hyppig efterår (HELMES D.O.F.T. 10). Smst. 1930-34: Enkelte par forsøger at yngle, men bliver i reglen sk.; på træk ret hyppig, undertiden overvintrende (HORNE-MANN D.O.F.T. 28). Konstant ynglefugl i Holmegårdsmose i 1920erne og flere år omkr. 1938 (L. FERDINAND). Meget sparsom ynglefugl i Giesegårds skove 1930-31 (JENSEN D.z.u.). Ikke sjældent ved Borup (RASMUSSEN D.z.u.). Ynglefugl i Hæsedes skov, Haslev Orned og Grevindeskoven (JENSEN D.z.u.). I 1945 og 48 er forårstræk konstateret over Hundige og Ølse-magle revle.
- 41.** (Skelskør-Sorø). MELCHIOR fandt flere røder ved Herlufsholm (KJÆRBØLLING 1852). Yngler i Sct. Mikkels kirketårn i Slagelse (KJÆRBØLLING 1875-77). 10 stk. sk. ved Herlufsholm i juni og juli 1891 (BAAGØE 1893). Kuld fra Tjæreby kirke 1896 og 97. Stort træk af bl. a. Tårnfalke over Omø 22.9.1909 (Fyrb. 27).

- Faldt Sprogø fyr 7.7.1908; her ynglede arten dog ikke 1945 og 51. Årlig ynglefugl i Bjernede skov 1887–1921 (THORSØ D.O.F.T. 25). Fåtalig årlig ynglefugl i Sorøegnen (D.F. II). Rede i Lille Bøgeskov 1930 (D.F. IV). Ret alm. vest for Skelskør 1945; ynglede i Rude skov, Fyrendal skov og Basnæs skov, antagelig også i Christiansholms pltg., på Ormø og Glænø (D.O.F.T. 40). Rede i klinten på Enø 1939–41. Sorøegnen: Ses på træk hvert år, 1948 1 rede, 1949 2, 1950 3; i 3 af de nævnte 6 reder blev der dog ingen unger; regelmæssig på træk ved Stignæs om efteråret (O. SCHELDE). Alm. på træk ved Østerhovedgård (E. CASTENSCHOLD). 1–2 par ynglede i Kalby Ris 1941, 43, 45 og 46; tidligere ynglende i Bøsevænge, nu ikke mere; redefund i Guderup 1951; formentlig ynglefugl i Korsør skov 1951.
- 42.** (Kalundborg). 2 reder i Stumpeskov 1925 (JENSEN D.z.u.). Kuld fra Gislinge 1933. Mulig ynglefugl i Snevris skov 1941. Regelmæssig på træk ved Saltbækvig. I Toftholm park pr. Mørkøv yngler årligt 1–2 par, i 1951 2 par (V. HOLSTEIN).
- 43.** (Odsherred). 10 stk. sk. på forårstræk på Hesselø 1907, samtidig 339 Spurvehøge, ingen andre falke (WINGE D.O.F.T. 2). BUCHWALDS andenhånds meddelelse, at arten er meget alm. i træktiden på Hesselø (D.O.F.T. 23) må tages med meget stort forbehold. Fåtalig, dog med sikkerhed 1 par ynglende i distriktet (EDELBOG D.z.u.).
- 44.** (Hornsherred). Kuld fra Selsø kirke 1879. Rede i Østskov ved Selsø primo 1920erne. Fåtalig på Bidstrup skovdistrikt, ingen redefund i de senere år (JENSEN D.z.u.). Jægerspris: 3–4 par yngler årligt, ses på redestedet ultimo april; æglægning omkr. 1. maj; ungerne flyver fra rederne omkr. 1. juli. Undertiden ses nogle på træk mod NØ om foråret; om efteråret regelmæssig og forholdsvis talrig på træk fra ultimo aug. til medio okt.; de fleste ses dog i sept.; trækretning SV (V. HOLSTEIN).
- 45a.** (Roskilde–Holte). Holteegnen 1870–1902: Yderst alm. ynglefugl i samtlige skove. Smst. 1903–23: Er taget en del af, men yngler stadig i Rude- og Geel skove (KOEFOED D.O.F.T. 17). Kuld fra Bogenæs skov 1903, 05, 08 og 11, Jægersborg dyrehave 1904 og 06, Frederikslund skov 1907, Gandløse Eget 1918 og 22 samt Slagslunde skov 1910, 22 og 26. Meget alm. på Avedøre holme (PEDERSEN D.O.F.T. 9). Ynglefugl ved Gundsømagle sø i 1930erne (D.O.F.T. 30). Utterslev mose 1932–35: Forekommer i april–maj og ret alm. hele efteråret (GERNÅ D.O.F.T. 30). Efterårstræk konstateret ved Bognæs 1943.
- 45b.** (Nordsjælland). Ofte fundet rede ved Edalgave (COLLIN 1888). Kuld fra Ølsted kirke 1883, Skovlykken 1887, Egebæksvang 1892, Tisvilde hegn 1902, Rude skov 1905, Grib skov 1904, Hjørlande 1902, 12, 22 og 23 samt ved Arresø 1911. Må siges at være Frederikssundsegnens mest udbredte ynglende rovfugl. Et meget yndet terræn er småskovene ved Havelse å, redefund der 1921 og 22

- (PEDERSEN D.O.F.T. 22). Flere par yngler; alm. på træ (MADSEN D.z.u.). Helsingøregnen: Ses meget sjældent i de senere år, tidligere alm. (A. MADSEN).
46. (København-Amager-Saltholm). København: Meget alm. ynglefugl i tårne og kirker (FABER 1824). Rede i Rundetårn ca. 1850 (GRAM D.O.F.T. 3). Havde været fraværende, men ynglede nu atter ved Christiansborg slot og i Nikolaj kirke (FISCHER 1869). Ynglede endnu 1880 på Frue kirke, Rundetårn m. fl. st., omkr. 1908 meget sjældent, dette år og 1910 dog 1 par på Vester Kirkegård, nu helt forsvundet (SCHJØLER 1931). Konstateret overvintrende 1871 og 1900. Kuld fra Vigerslev kirke 1877. Alm. på træ på Saltholm (SVENDSEN 1935). Regelmæssig og ret talrig på efterårstræk over Amager.
47. (Bornholm). Rede på Hammershus slotsruin 1847 (D.F. II). Yngler, dog ikke særligt alm. (FISCHER 1863). Yngler på øens klipper (KJÆRBØLLING 1852). Alm. som ynglende, særlig i Almindingen (JENSEN-TUSCH D.O.F.T. 1). Yngler flere steder, dels i kystklipperne, dels i Ekkodalsklipperne og dels i Almindingen; ankommer marts-april og trækker bort sent om efteråret; ses sjældent om vinteren (SEIER 1932). Hist og her som ynglende i 1924 (D.F. II). Konstant ynglefugl omend i mindre antal ca. 1907-46; sås meget alm. omkr. 1910; nu ses arten mest på efterårstræk (A. SEIER). 1 stk. set på Christiansø 16.7.1939 (WANGE D.z.u.).
48. (Haderslev). Christiansfeldegnen 1944-45: set i yngletiden ved Hejls og i Hytterkobbekov; antagelig ynglende der; enkelte trækker over forår og efterår; ses af og til om vinteren (H. LIND).
49. (Rødding-Løgumkloster). Ynglefugl i Roager kirke 1930 (D.F. IV). Ikke sjældent (SALOMONSEN D.O.F.T. 24). Ret alm. ynglende; særdeles alm. på træ (F. & F. 38). Forekommer fåtalligt som ynglende ved Arnum-Arrild; antallet ynglepar ret konstant fra år til år; ret alm. på træ især marts-april og sept. (K. HAUGAARD RASMUSSEN).
50. (Vestligste Sønderjylland). Fåtallig på træ over Jordsand efteråret 1931 (D.O.F.T. 38). Redefund: Mjolden kirke 1923, Trøjborg slotsruin ultimo 1920'erne, Højer 1933, 35 og 48, Vidå mølle 1938 og 39 samt Daler 1938 og 39. Regelmæssig ynglefugl på Møgeltønderegnen, i reglen 3 par (V. GREGERSEN).
51. (Tønder-Tinglev). Ikke sjældent (SALOMONSEN D.O.F.T. 24). Ret alm. ynglende, særdeles alm. på træ (F. & F. 38). 2 reder i Grøngård pltg. 1932 (NOVRUP D.z.u.). Sås stadig i pltg. og skove medio juli 1933 (BARFOD D.O.F.T. 30). Ikke sjældent på Tønderegnen efterår og vinter.
52. (Sundeved). Sås stadig i pltg. og skove medio juli 1933 (BARFOD D.O.F.T. 30). Ret alm. på træ ved Sundeved, sjældent som ynglende. Redefund: Sandbjerg storskov 1938, Vestre Sottrup kirke primo 1940'erne og Bommerlund pltg. 1943, der dog blev forladt (O. BEHREND'S).

53. (Als). Rede i Vollerup pltg. 1932 (D.F. IV). Alm.; hyppig i aug.-sept. (T. THORLEIFSSON). Forholdsvis alm. på træk, nu og da overvintrende og da holdende et bestemt revier; som ynglende derimod sjælden; rede i et tårn ved Hørup klint ultimo 1930erne (O. BEHREND'S).

Amerikansk Tårnfalk (*Falco s. sparverius* L.).

Geografisk udbredelse. Amerikansk Tårnfalk er som ynglefugl udbredt i de østlige dele af U.S.A. og Canada. Fra Europa kendes arten kun fra Danmark.

Forekomst i Danmark. Den eneste danske og altså også europæiske forekomst af arten er den følgende:

1901: Om efteråret dette år blev en ♂ juv. sk. på Birkendegård ved Kalundborg. Det angives, at der samme dag og sted blev skudt forbi til endnu et eksemplar (SCHJØLER 1931). Skindet ejes af Esbjerg Museum, men er deponeret i Kommuneskolen smst. Det er nu noget defekt, således mangler næbspidsen, men stykket er iøvrigt under kyndigt tilsyn (J. HEDEGAARD CHRISTENSEN). På fuglens etikette står 1900, men dette er dog en fejl, der uvist hvornår er påført den.

Arternes indbyrdes talmæssige forhold.

Det har i flere år forekommet forf., at man måtte kunne udnytte indholdet af konservatorjournaler rent statistisk, og derigennem få noget mere udbytte af de udstoppede fugle. Det følgende er et forsøg herpå, der dog ikke gør krav på mere end at skitsere forholdene. Dels omfatter materialet blot 1926 fugle, og dels må man sikkert regne med ukendte misvisende faktorer, der vanskeligt kan bortelimineres.

De fugle der indgår i undersøgelsen er skudt under hele året, nogen opdeling i træk-, yngle- og vinterperioder har det af praktiske grunde ikke været muligt at foretage, selv om dette havde været ønskeligt. Det bør dog nævnes, at meget få fugle er fra maj-juli, mens langt over halvdelen er fra aug.-nov. Årsagerne hertil er dels den forholdsmæssige talrighed under efterårstrækket og dels den større efterstræbelse i forbindelse med jagtsæsonen.

For at få det friskest mulige materiale er de seneste år valgt som basis, og for i videst mulig udstrækning at undgå tilfældigheder omfatter undersøgelsesperioden 10 år, nærmere betegnet 1941–50 incl. Fuglene stammer fra vidt forskellige dele af Danmark; dog er meget få fra Fyn, hvor ingen af de medvirkende konservatorer er bosat.

I 1941–50 blev der til 6 danske konservatorer indsendt de følgende antal falke og Spurvehøge til præparering:

Art	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	sum- ma
Spurvehøg	111	110	107	92	91	108	111	126	111	151	1118
Vandrefalk	9	12	10	15	20	18	12	6	5	6	113
Lærkefalk	0	1	2	1	1	0	1	0	2	2	10
Dværgfalk	11	12	16	11	9	10	15	16	10	11	121
Tårnfalk	58	51	42	42	56	59	52	60	62	82	564
Falke i alt	78	76	70	69	86	87	80	82	79	101	808

Omsættes slutcifrene i ovenstående skema på basis af 1000 Spurvehøge bliver falkeens frekvens:

Vandrefalk	101
Lærkefalk	9
Dværgfalk	108
Tårnfalk	504

Ved en bedømmelse af disse tal må man erindre, at det er hele året der danner grundlag for undersøgelsen. En vis usikkerhed er derfor knyttet til tallene hos de arter, der ikke som Spurvehøgen er at træffe i Danmark i alle årets måneder. Denne fejl må blive størst for Lærkefalk, mindst for Tårnfalk. Videre er det rimeligt at formode, at forholdet mellem Spurvehøgen og falkearterne, men ikke mellem disse sidste indbyrdes, bliver endnu større ved, at det næppe er så stor en procentdel Spurvehøge der sendes til udstopning som falke.

Til slut fremfører jeg min bedste tak til de konservatorer, der med elskværdig imødekommenhed har vist mig den venlighed, at overlade mig de ønskede oplysninger.

SUMMARY IN ENGLISH

The Distribution and the Occurrence of the Falcons
in Denmark. III.The Lesser Kestrel (*Falco n. naumanni* Fleisch.), the Kestrel (*F. t. tinnunculus* L.) and the American Kestrel (*F. s. sparverius* L.).

Lesser Kestrel, (*Falco n. naumanni* Fleisch.).

A rare visitor; only two records. A 1¹/₂ year old male bird was shot 20.11.1944 by Hjulby on the island of Funen. Half a year later a second bird, an adult female, was caught 5.6.1945 by Sdr. Højrup also on the island of Funen; the ovary was enlarged.

Kestrel (*Falco t. tinnunculus* L.).

Common breeder up to about 1930, but decreasing in number during the whole of this century. In the last 2 decades it is more local, but is still breeding in almost all parts of Denmark. Danish Kestrels are usually residents, but ringing-results show that some of them go S.W. on migration, but hardly more than 15–20 %.

The Kestrel is common everywhere in the country as passage-migrant, but is not now as abundant as previously. The autumn-migration begins at the end of July, but the greater number come in Sept. The migration is finished about the middle of Oct. The spring-migration covers the period from the end of March to the beginning of May.

American Kestrel (*Falco s. sparverius* L.).

One record. A young male was shot in the autumn of 1901 near Kalundborg, NW.-Zealand, where apparently another bird was seen on the same day.

Literatur.

- AAGAARD, K. 1802: Physisk, oekonomisk og topografisk Beskrivelse over Thye. – Viborg.
- BAAGØE, I. m. fl. 1893: Næstvedegnens Fugle. – Viborg.
- BARFOD, K. 1892: Iagttagelser over Sydsjællands Fugle. – Aalborg.
- BING, L. H. 1802: Physisk og Oekonomisk Beskrivelse over Øen Lesøe. – København.
- BYNCH, L. 1801: Om Anholt's naturlige Beskaffenhed. – København.
- CHRISTIANSEN, J. D. 1890: Viborg Omegns Fugle. – Viborg.
- COLLIN, J. 1877: Ornithologiske Bidrag til Danmarks Fauna. – København.
- 1888: Bidrag til Kundskaben om Danmarks Fuglefauna. – København.
- 1895: Faunistiske og Biologiske Meddelelser om Danmarks Fugle. – København.
- D.F.: Danske Fugle I–V (1920–42). – Viborg.

- D.O.F.T.: Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift **1-45** (1906-51).
– København.
- FABER, A. H. 1887: Morsøs Fugle. – Viborg.
- 1898: Optegnelser over Vejle- og Horsensegnens Fuglefauna i Aarene 1875-97. – Aarhus.
- FABER, F. 1824: Ornithologiske Noticer. – Aarhus.
- FENCHER, F. C. 1873: Nogle Iagttagelser over Fugle i Eggen omkring Randers. – København.
- F. & F.: Flora og Fauna **8** og **20-50**. – Aarhus.
- FISCHER, J. C. H. 1862: Nogle Iagttagelser over Danmarks Fugle, med særligt Hensyn til Vendsyssel. – København.
- 1863: Nogle Iagttagelser over Bornholms Fugle. – København.
- 1869: Fortsatte Iagttagelser over Danmarks Fugle, med særligt Hensyn til Vendsyssel. – København.
- Fyrb.: Fuglene ved de danske Fyr **6-57** (1888-1939). – København.
- F.ö.S.F. 1949: Förteckning över Sveriges Fåglar. – Göteborg.
- HEDIN, N. 1931: Hammer Bakker. – Nørresundby.
- HEIBERG, P. V. 1886: Thylands Fugle. – Viborg.
- HEILMANN, G. & MANNICHE, A. L. V. 1928: Danmarks Fugleliv. – København.
- HOBOLT, E. A. 1946: Anholt i Fortid og Nutid. – København.
- HOLSTEIN, V. 1950: Spurvehøgen. – København.
- HØRRING, R. 1934: Danmarks Fauna. Fugle **3**. – København.
- JACOBSEN, P. V. 1848: Bidrag til en Skildring af Falkevæsenet og Falkejagten forhen, navnlig i Danmark. – København.
- JESPERSEN, P. 1946: The breeding birds of Denmark. – København.
- KJÆR, T. 1946: De store Vingefang. – København.
- KJÆRBØLLING, N. 1852: Danmarks Fugle. – København.
- 1875-77: Skandinaviens Fugle. (ved J. COLLIN). – København.
- KOEFOED, A. 1926: Danmarks Ynglefugle. – København.
- LANGE, H. 1919: Fugleliv i Ribes Omegn. – Viborg.
- LØPPENTHIN, B. 1946: Fortegnelse over Danmarks Fugle. – København.
- LØVENSKIOLD, H. L. 1947-49: Handbok over Norges Fugler. – Oslo.
- PONTOPPIDAN, E. 1763: Det danske Atlas. Tomus I. – København.
- RAMBUSCH, S. H. A. 1900: Studier over Ringkøbing Fjord. – København.
- REINHARDT, J. T. 1863: Ornithologiske Smaanotitser til Landets Fauna. – København.
- RUDEBECK, G. 1950: Studies on bird migration. – Lund.
- SALOMONSEN, F. 1938: Fugletrækket over Danmark. – København.
- SCHADE, C. 1811: Beskrivelse over Øen Mors. – Aalborg.
- SCHOLTEN, G. 1916: Fuglelivet i Vordingborgegnen og Sydsjælland. – Vordingborg.
- SCHIØLER, E. L. 1927: Revideret Fortegnelse over Danmarks Fugle. – D.O.F.T. **21**.
- 1931: Danmarks Fugle **3**. (ved R. HØRRING, H. SCHEEL og Å. V. TÅNING). – København.

- SEIER, A. F. V. 1932: Bornholms Fugle. – Aakirkeby.
- SPÄRCK, R. 1942: Den danske Dyreverden. – København.
- SVENDSEN, L. 1935: Fuglenes Ø i Øresund. – København.
- TEILMANN, C. 1823: Forsøg til en Beskrivelse af Danmarks og Islands Fugle. – København.
- THURAH, L. DE 1756: Omstændelig og tilforladelig Beskrivelse over Bornholm. – København.
- WELLER, C. 1900: Catalogue of a Collection of Birds Eggs. – København.
- WINGE, H. 1906: Fortegnelse over Danmarks Fugle. – D.O.F.T. 1.
- WINTHER, M. 1824: Kritik af F. FABERS Ornithologiske Noticer. Indført under pseudonymet Nicodemus i Literatur-, Kunst- og Theaterblad. – København.